

Громадська Думка

ПЕРЕДПЛАТА:
На місяць . — м. 50 ф.
„ 3 місяці . 1 „ 50 ф.
(Ціна 1. крил. таб. 5 ф.)

ЧАСОПІСЬ ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ у ВЕЦЛЯРІ.

— ВИХОДИТЬ ЩО ЧЕТВЕРГА Й ЩО НЕДІЛІ. —

Видає „Видавниче Товариство імені В. Гринченка“.

АДРЕСА:
Ukrainischer
Unterrichts-Ausschuss
Lagerzeitung
in Wetzlar.

Ч. 85. (132).

Четвер, 6. грудня 1917.

Рік III.

Політика України в історичній годині.

Хто читав послідні вісти з українського життя, той зауважив суперечні відомості на полі політики України. Раз приходить відомість проголошення України окрім державою, незалежною від Росії, другий раз подається заява, що Україна стоїть на становищі федерації народів і підтримує єдність російської республіки. Могло би видаватися, що на Україні в активний давніший політичний боротьбі ся дві течії, наслідком чого проявляється ся хитання України в рішаючій годині історичної майбутності східної Європи.

Та коли ми увійдемо глибше в сучасний момент світового значення, стане нам ясно, що Україна йде по сліду до повної незалежності, крок за кроком здобуваючи собі тривку основу під ногами. Перед Україною в нинішню годину стояли і стоять питання: 1) становище України до нового правительства Леніна; 2) закріплення Української республіки на цілій території України; 3) стягнення і організація своєї оруженої сили на Україні для самоохорони; 4) проголошення своєї незалежності. Ці всі питання стоять між собою у взаємнім звязку і одного питання не можна рішати без другого, бо цим можна привести Україну до великої крізи і зашкодити новозбудованому Українському Правительству та всій Україні, як державі.

1) Супроти правительства Леніна і напряму його політики Україна, як бачили ми, з'явила прихильне становище і має рішаючий голос, чи що правління в Росії в нинішню пору устоїть ся, чи ні. Україна силою свого війська держить в кліщах Каледина з його національними повалити правління Леніна і прихильністю українського населення до миру є противагою проти ворогів Леніна, які мають вплив серед, російського народу. Україна за це одержує від правительства Леніна вільну руку до власної організації і буде мати голос в мирових переговорах, як політична рівнорядна одиниця в Великоросії. Ніяка російська партія, опріч партії Ле-

ніна, не уважала слушним признати це право Україні. Тому Україна підперла в нинішню хвилю так рішуче правління Леніна і, даючи йому силу, сама здобуває собі рівнорядне становище в історичний момент мирових переговорів.

2) На основі проголошення повного права політичної майбутності кожному народові з боку „Ради народних комісарів“ Україна проголосила українську республіку, яка обіймася 9 губерній, замість 5, на які обмежувало Україну попереднє тимчасове правительство. Проголосуючи республіку, зазначило українське правительство, що воно не зриває союзу з Росією і буде підтримати єдність російської республіки. Остання заява подиктована мабуть в огляді на настрій російської демократії, яка навіть охоту України до негайного миру уважала за заслугу в Росію і причину до війни (casus belli); українське правительство закрасило новий історичний акт проголошення української республіки прихильністю до зedдання з Росією, щоби тимчасом поширити Україну на всю етнографічну територію в Росії та вибити з рук зброю ворогам України з боку російської демократії. У теперішню хвилю не проголошено незалежності України є найважливішою справою, а злучення всіх земель українських в одну цілість. Україна, стоячи на становищі єдності з Росією, як окрема одиниця, може домагати ся від Росії, щоби в мирових переговорах вона підперла II.

3) Третім питанням життя і свободи України є зібрання свого війська на своїй землі та організація оруженої сили вільного козацтва. За організацію вільного козацтва виточило російське тимчасове правительство Керенського слідство українському правительству з острахом і закидом прямування до сепаратизму. Правительство Леніна, яке потребувало піддергки України проти Каледина і ворожих партій, доцуксає впovіні до того, щоби Україна стягнула своє військо на Україну. Українського війська, змішаного з російським, обчислив б. міністер

Верховський на 3 міліони, а других 3 міліони можна числити на міліцію, себто на вільне козацтво, зорганізоване в краю для самооборони перед грабунками російської армії, вертаючої в фронту. 500.000 чисто українського війська вже має в руках Україна, з якого 150.000 стоять проти Каледина, а 360.000 відкликано з фронту. Відкликано його для зазначення прихильності України до миру і для охорони майна та уладження повного ладу на просторі девяťох губерній. З проголошенням української республіки призначено всі маєтки панські, монастирські і царські власністю української держави, щоби їх охоронити перед грабунками російських банд, які уважають своїм привileєм піднімати все панське, монастирське й царське без огляду на шкоду держави. Саме проголошення їх власністю держави не вистарчав, коли на сторожі цих маєтків не буде стояти військо. Далі Україна старається стягнути всіх Українців, які ще служать в армії, помішані в числі 2½ міліонів, для повної організації оруженої сили на суші й на морі, себто на чорноморській флоті, яку проголошено українською.

4) Коли Україна матиме в себе своє військо і флоту, тоді може сказати на своїх установчих Зборах: я собі пан! Установчі Збори України скликано на 22. січня 1918. р., себто по скликанню російських установчих Зборів, які збиралося в грудні. Перше Україна стояла за те, що Українські установчі Збори повинні бути перше скликані, щоби заявити свою волю, а російські установчі Збори будуть мати право затверджені постанови Українських установчих Зборів. Українці переконалися на демократичній конференції, що від російської демократії не дуже можна сподіватися повного права рівнорядності поневолених націй з великоруською, яка приписує собі право головенства! Тепер же Україна побачить, як відноситимуться в грудні російські установчі Збори до України, чи як рівний до рівного, чи як старшина до півладного.

I тут останнє слово матиме вже не Росія, а Україна на

своїх установчих Зборах, що скликуються на 22. січня. А слово це буде рішаюче, бо Україна має за собою своє військо і флоту—і на тій основі полягає сувереність (верхові влади) Українських установчих Зборів для України. Тепер не Росія буде диктувати права Україні, а Україна собі порішить, який захоче лад і, яке захоче, відношення до Росії. Буде Росія поступати з Україною як рівний з рівним—добре, не буде—то Україна примусить її до того! Українські установчі Збори можуть сказати своє послідовне слово, яким може бути не тільки повна незалежність України, як держави, але й цілковите відірвання української республіки від Росії.

II.

З тайних договорів.

Від давшого часу лунає серед поступового громадянства цілого світу голосний клич: геть в тайно дипломатію! Геть в тім, що цілій культурний світ увігнали в нинішню жорстоку війну! Найстрашніша робота дипломатів являється тим, що вона ведеться скрито і потайки. Одна держава старається при помочі своєї дипломатії обплутати другу, мов павук муху, щоб при найближчій нагоді кинутися на свою жертву. Облуда й брехня, міленая очей свому противникам, інтриганство—отсіє прикмети, якими мусить відзначати сучасний дипломат, коли перед своїм правительством хоче угодити за доброго та спосібного дипломата. Для ілюстрації пригадаємо промови дипломатів воюючих нині держав, виголошенні перед самою майже війною, де запевняється ся світ про європейський „концерт“, про повагу, згоду та рівновагу між європейськими державами. Ці запевнення лунали в тім часі, коли дипломатія англійська напружила всі свої сили, щоб розбити противницький тридержавний союз та з усіх боків його окружити. Можем сказати, що в мирні часи не було властиво правдивого мира, бо хоч не кипіла кривава борба між народами, за те вела ся вправда й невидима та не менше завзята борба дипломатів. А теперішня війна являється ся інчим іншим як безпосереднім наслідком цієї дипломатичної борги з мирних часів.

Треба призвати, що рекорд в цій дипломатичній борбі здобула Англія. Її удалося не лише в усіх боків мов обручом окружити осередні держави, але навіть розбити тридержавний союз, перетягнути на свій бік Італію. Навіть в часі війни, коли серед гуку гармат звичайно замовкають дипломати, англійська

дипломатія веде далі своє чортівське діло та втягає майже цілій світ у вир борбі за П інтереси. Бельгія, Сербія, Чорногора, Румунія, Росія та другі нині розбиті держави, оце все жертви інтриганскої діяльності Англії. Треба признати, що хитро та зручно уміла вона довго дурити світ, що антант (Англія зі своїми союзниками) війни не веде властиво у власних інтересах, а в інтересах культури й поступу, в обороні дрібних народів та в цілі знищенні пруського мілітаризму. Такі кіличі чесно в ріжких боків від самого початку війни.

Не дастя ся заперечити, що народи Росії в початку дали обдурити ся своїм союзникам та кинулись в запалом у вир борби. Але згодом пляни царського правительства і його союзників ставали чим раз яснішими. Коли вкінці вибухла революція, тоді не одна державна тайна стала загальною вісною. Прийшов процес воєнного міністра Сухомлінова, на якім виявилось, що він властиво спровокувавши нинішню війну, оголосивши без відома царя загальну мобілізацію.

Діло, розпочате першим революційним правителством, довершено проголошенем тайних дипломатичних документів, котрі кидають світло на цілу дотеперішню політику Росії і її союзників. Проголосивши тайну переписку російського міністерства за-граничних справ, Ленін здер за однією замахом маску, якою закривалася досі політика антант, в цілі нагоді показав світові П імперіалістично-грабівничі цілі.

Для прикладу наведемо деякі місця з тайних нот російського міністерства за-граничних справ до своїх послів:

Документи з часів царського правління.

1. Тайна телеграма міністра Савонова до російського посла в Парижі з дня 9. березня 1916 р.

„На майбутній конференції—говорить ся там—можете Ви (посол) приділжуватися слідуючих загальних засад: Умови, заключені між союзниками в часі війни, мусять поглишити ся без змін і не можуть бути віддані під ревізію. То відноситься до нашої (російської) умови з Францією відносно Константиноополя, морських заливів, Сирії і Малої Азії, а також до ліондінської умови з Італією. Всі предложення відносно усталення майбутніх границь середньої Європи є поки що передчасні (видно не дуже вірили Савонов в побуду—Ред.) однак загально треба мати на тямці, що ми (Росія) готові лишили Франції та Англії повну свободу в означенні границь західної Германії, так як ми надіємося, що наші союзники також лишать нам вільну руку в означенні східних границь Австрії та Німеччини. Треба конечно домагатись, щоби польська справа не була предметом міждержавних переговорів та не можна допустити до того, щоби Польща попала під контроль держав. І т. д.

Підписаний Савонов.

2. В тайній телеграмі до російського посла в Парижі з дня 30. січня 1917 р. говорить міністер Покровський так:

„На найвищій авдієнції повідомив його царське величчство французький посол Думерж, що бажанням Франції є запевнити собі по скільчому війни поєднання Ельзасу-Лотарингії, а край, положений на захід від Рейну, відірвати від Німеччини і так зробити, щоби Рейн мігтворити стратегічну перешкоду німецькій експанії. Думерж висказав свою надію, що його царське вели-

чество не відмовить зараз дати свою згоду на ці предложення.

Його царське величчство зволини в засаді на це згодитися. І т. д.

Підписаний Покровський.

Документ з революційних часів.

Тайна телеграма міністра Терещенка до російських послів у Ліондоні, Римі та Парижі з дня 9. жовтня 1917 р.

„Французький, англійський і італійський посол явився у міністра президента (Керенського) і зложили перед ним заяву, в якій висказались, що посланці події в Росії викликують непевність що до відпорності воєнної Росії та її способності до дальнього воювання. З цього призу може публична опінія союзних держав домагатися ся від своїх правителств звіту з матеріальної помочі, яку одержала Росія. Щоб союзним правителством дати можливість успокоїти публичну опінію і збудити в ній нові надії, повинно російське правительство ділом ствердити свою рішучість в той спосіб, що в одному боку збудити в армії воєнного духа, а з другого запевнити правильне функціонування державного апарату на фронті і поза ним. Союзні правительства висказують вкінці надію, що руське правительство сповнить ту задачу в той спосіб, що встановить собі „пособіє“ в боку союзників. (Отже для „пособія“ мала Росія воювати дальше. Ред.). І т. д.

Підписаний: Терещенко.

З дальших нот російського правительства з царських часів виходить, що Англія зобовязалася перед царем берегти монархічний лад Росії, а тим самим мусить відпасти всі згоди, що би Англія багато причинила до викликання революції в Росії.

Навели ми лише головні місця з найважливіших тайних документів російського міністерства за-граничних справ, оголошених дотепер в більшовицьких газетах. Пізніше мають появитися ще цікавіші документи. Але й ці вже кидають доволі яскраве світло на дотеперішню політику антант. Виходить ясно, що воєнною цілю царської Росії, коли вона розпочинала війну, було здобуття Константинополя з морськими залиями, відірвання від Німеччини східних Прусів, а від Австро-Галичини, і в тім напрямі хотіло російське правительство мати вільну руку, давши за те Франції та Англії повну свободу в обкроюванні західних границь Німеччини.

Англія знов разом зі своїми союзниками, укладаючи в одного боку пляни над розбиттям Німеччини, робить велику зусилля, щоб цілком розібрати Туреччину. Формою до цього мало служити утворення неби-то „Самостійних держав в Аравії і Азії“. Для тих цілів зуміла Англія так заплутати царське правительство, що воно зріклося на відійти в користь Англії своїх віллівів в Персії. Так-то розділили вони між собою шкіру з живого ще медведя. Ціла та погана торговля чужими країнами їх народами вказує на цю безгледність Англії як до свого ворога, так і союзника, і якою послугується Англія до того, щоб здійснити свої світові пляни, а іменно, що на вічні часи злучити сукупнім шляхом Каїро з Калькутою, або, нашими словами—щоби на все злучити своїх східно-африканськіх кольоній з індійськими кольоніями. І для сповнення цих своїх цілей має сміливість Англія домагатися від союзників, щоб вони даліше проливали свою кров!

С. К.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ.

Українське військо відмінно з фронту.

До Штокгольму доносять з Гельсінфорсу: Українське правителство порішило стягнути з фронту всі українські війська, яких число подають на 360.000 салдатів.

(Франк. Цайт. в 1. грудня пол.).

Число 360.000 салдатів припадає мабуть тільки на окремі українські відділи, які відкликало українське правителство для охорони України перед вертачами з фронту юрбами російського війська і для піддережки своїх домагань. Тим робом часто українсько військо в числі 150.000 салдатів вислано проти Каледину, тепер 360.000 салдатів—а помішаних салдатів Українців у російському війську з 2.500.000. Всього українського війська в службі обчислено за міністерства війни Верховського на 3 мільйони, опрів нової української міліції—вільного козацтва. Ред.

„Нехай живе єдина, неподілена, незалежна українська держава!“

Відозва «Союза української державності».

У „Кіевской Мысли“ читаємо: „Союз української державності“ випустив на дніях у Києві агітаційний плакат з картою „незалежної України“.

Статистичними даними плакат доказує, що найбільшу частину України „загарбала“ і „поневолила“ Московщина. В рубриці: Чого хоче Московщина?—сказано між іншим, що „Московщина хоче скликати Установчу Збори в виборних усіх народів, щоби ввести нові закони й розділити землю. Тому ми мусимо знати, чи добре буде українському народові, коли він піддасться на сі хитроці московській й пойде на Установчу Збори?“, бо там „навіть при справедливих виборах (чого ніколи не бував) Московині буде два рази більше, чим Українців“. Тому „Московини землю нашу чорну і плодотворну зажребуть собі, тому що їх земля переважно недобра; закони установлять такі, щоби й надаліше Московщина панувала над українським народом. Не позволяйте нам зединити разом українські землі, щоби лекше було держати нас у неволі“.

Сі закони необхідні українському народові, та для того, щоби установити ІХ

„треба зробити Україну незалежною державою“.

Щоби ж добити ся незалежності, треба перш усого постарати ся, щоби наші темні й несвідомі ще люди не піддавалися московським хитроцам“. „Пам'ятай, український народе, — кличе відоха, — що Всеосійські Установчі Збори се — загибель для України! Не посытайте ж туди своїх виборників!“.

„Нехай живе єдина неподілена, незалежна, українська держава!“.

(Lemberg. Zeit. „Діло“).

Українські мирні переговори.

З Української Центральної Ради.

„Нове Время“ в дні 4. и. ст. підадиста у телеграмі з Києва повідомляє:

Під впливом протестів усіх українських (?) елементів і твердості, яку виявило правительство, Комітет Центральної Ради прийняв у справі Українських Установчих Зборів компромісну резолюцію, в якій признається Всеосійські Установчі Збори, однаке заявляється ся, що воля народів на Україні до самовизначення може бути виражена тільки через окремі Українські Установчі Збори.

Українські с. р. внесли до Центральної Ради запит, який взвив до протесту проти програми мира, висловленої в наказі російської демократії Скобелеву, в якім говориться про Бельгію, Добруджу, Літуанію, але нічого не говориться про Україну, її висловлення своєго погляду на програму мира. Необхідно поставити категоричне жадання, щоби на мирових переговорах обов'язково брав участь представник України.

Вибрано окрему комісію, яка у віторок має предложить реферат у цій справі.

(Lemberg. Zeit. „Діло“).

Національний характер українського руху.

Зі Штокгольму доносять 1. грудня: Генеральний Секретаріат України заявляє, що він обіймає цілу владу управи. В нім немає ні одного большевика; взагалі в складі Укр. Ц. Ради находитъ ся соціалісти тільки в меншині. Як українське правителство, так і управа козацьких областей, є рівною родом націон. збрівного правителства, (в склад його входять і українські кубанські та донські козаки. Ред.), до якого й належить отаман Каледин і соціаліст Агасів, як члени. Ці обидва тіла є радикальні тільки в національно-політичній відношенню, та далекі від всяких соціальних експериментів.

(Frank. Цайт. в 3. груд. рано).

Шкільництво на Україні.

„Кіевская Мысль“ в 28. и. ст. жовтня повідомляє:

Генеральний Секретар народ. просвіти розіслав директорам сіредніх наукових закладів всіх родів інспекторам вищих початкових, торговельних та інш. школ на Україні отсей циркуляр:

„Вимоги власного історичного життя й подІї революції поставили український народ на його території на ступінь державних народів. Його мова, поруч з російською, стає офіційно-державною. З його життям необхідно бути знайомим кожному громадянину України, без ріжків нації“.

Супроти цього Генеральний Секретаріат України признає необхідним, щоби у всіх середніх, вищих, початкових та інших наукових закладах, які користуються правами державних, були введені предмети: українська мова й українознавство (література, історія й географія України). Сі предмети, не обтяжуючи учнівських зайвими годинами, мають бути введені в цім шкільнім році, коли найдутъ ся учителі, які можуть викладати сі предмети.

Програми українознавства й зміни розкладу годин вироблені київським науковим округом, розглядають ся Генеральним Секретаріатом і міністерством просвіти й незабаром будуть напечатані. В сих програмах педагогічні ради можуть робити технічні зміни, а де на місцях вироблені свої програми, там аж до одержання офіційних можна тимчасово їх приміняти, пересилати Іх секретаріатові просвіті.

Генеральний Секретаріат вважає також бажаним, щоби вже від сього року, коли найдутъ ся учителі, в школах, де є більшість учнівків — Українців, наука вела ся в українській мові при забезпеченню прав національних меншостей. Для цього по змозі устроюють паралельні класи або призначати одну зі школ для той чи іншої національності.

Подачи ся до вашого відома, прошу приступити до виконання постанови Генерального Секретаріату й повідомити потім, в якій мірі се поручене Секретаріату виповнено, щоби він зі своєї сторони

міг допомогти справі педагогічними силими, які є в його розпорядженні. Генеральний секретар І. Стешенко. (Lemberg. Zeit. «Діло»).

3 РОСІЙСЬКОГО ЖИТЯ.

Бездротна телеграма большевиків у справі мира.

До віденської ц. к. армейської начальної команди наспілі в Царського Села іскрове відомлення з посилком до міра до всіх воюючих держав слідуючого змісту:

Побідна революція робітників і селян ставить на гострій меч питання миру і визиває всі правителства, всі класи, всі партії відповісти на питання, чи вони приступлять до переговорів у справі завішення зброй і загального миру, чи ні. Від цього питання зависить чи буде зімовий похід від всіма страховищами і нуждою та проливом крові Європи. Рада комісарів звертається до союзників: Ф., А., Сп. Д., Р., Я. і Китаю, чи вони перед лицем свого народу і цілого світу далі будуть продовжати цю безумну світову війну ійти на шлях знищення європейської культури. Запитув робочих клас союзників, чи вони годяться на мирні переговори. Це має бути похвальній мир порозуміння, який принесе кожному народові свободу господарського і культурного розвитку. Всі тайні договори царя і буржуазії оголошено, як необязуючі російський народ. Представляється ся всім народам зробити нову угоду на основі порозуміння і спільноти ірації. Правителство побідної революції, якого не призначали представники пануючих класів в союзних державах, не потребує призначення професіональної дипломатії, та ми під重温им народи, чи вони дозволять приступити можливість миру, яку дає російське правителство. Відповідь на це повинна бути: Геть з зімовим походом! Хай живе мир і збратає народи! Підписані народні комісари для заграницьких справ Троцький і представитель Ради народних комісарів Ленін.

(Франкф. Цайт. 1. грудня пол.).

Відповідь австрійського правителства до російської республіки.

Окружна телеграма Ради народних комісарів в 28. листопада с. р., якою російське правителство заявилося почати переговори в справі завішення зброй і загального миру, дісталася ся до правителства Австро-Угорщини. Головні основи для заключення завішення зброй і мирової згоди, подані до відома російським правителством, відповідно яким правителство жде проектів противні стороні, творять після погляду австро-угорського правителства відповідні головні основи для початку переговорів. Правителство Австро-Угорщ. заявляється ся готовим приступити до переговорів, предложених російським правителством, в справі не-гайног завішення зброй і загального миру.

Ц. К. міністер заграницьких справ Чернів.

Державний канцлер Німецчини зложив заяву устно на засіданню парламенту в словах, поданих до відома в попереднім числі. Зміст цієї промови подамо окремо.

В австрійськім парламенті крім цього зложив заяву президент міністрів д-р Зайдлер довішою промовою, серед загальних оплесків. Головна думка цієї промови та, що правителство Австро-Угорщини готове до заключення миру „без територіальних і господарських насилувань“; воно готове всім народам

цих держав, що приступлять до миру, призвати свободу рішення про їх державну будучину і не буде мішати ся до внутрішніх справ, та буде домагати ся не мішати ся в австрійську внутрішні організацію. (Франкф. Цайт. в 1. грудня пол.).

З'їзд німецьких і російських посередників мирових переговорів.

Як доносить бюро Рейтера з Петрограду, в неділю 2. грудня в пілудень стрінуться у поважнені делегати в боку Росії й Німеччини на перехресті залізниці Мінськ-Вільно. До цього звідомлення, яке в осівомленіх колах уважається провіреним, прикладається велика вага. (Генер. Аїц. в 2. грудня рано).

Швеція посередником мирових переговорів.

Після „Крейцрайтунг“ заявилося шведське посольство в Петрограді на просьбу Троцького готовим перейняті посередництво мирових переговорів. Вони пічнуться зараз, тому посольство відіславо телеграму з предложением завішення зброй для ведення переговорів. (Генер. Аїц. в 2. грудня рано).

Депутація Росіян в Чернівцях.

До Чернівців заїхав в п'ятницю 29. листопада автомобіль з російськими офіцерами і солдатами, які мали з командантам 1 1/4 годину конференцію. Їх повіттою дуже прихильно. Один Росіянин мав промову до публіки, в якій сказав: „Приятелі, ми хочемо миру!“ Потім відіхали Росіяни над до своїх. (Генер. Аїц. в 1. грудня веч.).

Самостійність Сибіру й Бессарабії.

До Копенгагену доносять телеграми з Петрограду, що як Україна і Кавказ, так тепер Бесарабія проголосила свою незалежність.

Франкф. Наукр. в 30. листопада.

З Амстердаму доносять до „Кельніше Цайтунг“: „Телеграф“ подає англійські звідомлення з Росії, після яких Сибір має проголосити свою незалежність під проводом Потапіна. Міністрів вже іменовано; вони відбувають в Омську засідання. На багатьох місцях повітається сибірські хоругви. (Ген. Аїцайг. в 2. грудня рано).

Комбінації антанту на румунському фронті.

З Верні сповіщає „Прогрес де Луо“: Положення румунського війська в наслідок подій в Росії незвичайно тяжке і в предметом важкої журбу для союзників. Полідіяльність фр. генерала Бертеле буде розширене. Генерал Іллеску, про-відник військової комісії у Франції, заявив, що управа румунського війська роздумує над можливістю або продовження війни аж до побіди, або, на случай відпаду Росії, до основання центра опору (спротиву), який має основу в Чорноморській флоті. На часте є ще багато російського війська, пр. козаки і війська Щербачова, зовсім прихильні антанти. З їх помічю устаніться лінія опору, яку утворить решта нещасливого румунського війська, південної Росії (Україна?), Чорноморська флота (?) і Вірменія. Через те утвориться безпосередня сполучка з англійськими військами в Месопотамії. Союзники можуть поставити руку на Чорноморську флоту і перенести команду на вірменській фронт в руки Англійців.

(Франкф. Цайт. в 30. листопада веч.).

Нові посли й дипломати антанту.

До Копенгагену доносять „Соціал-демократ“: Російське правителство порішило іменувати нових послів в Лондоні, Парижі і Римі. На ці місця призначено сторонників большевіків. Всі дипломати антанту запротестували проти оголошення тайних договорів і порішили відходити до Штокгольму та перенести своє заступництво на окремих уповноважених.

Франкф. Цайт. 30. лист. веч.

Догляд за Плехановим і дрібні вісти.

З Штокгольму доносять на основі „Робочої Газети“, що кількох большевіків уладило тричі на один день домашній догляд в помешканні Плеханова, звісного прихильністю для антанту і підіджуванням до дальшої війни. „Новая Жизнь“ публікує гострі протести проти грубого поведіння з хором старим чоловіком. В „Соціал-демократ“ подає до відома Аксельрод, що членні групи робітників виявили своє обурення проти насильства над старим борцем за революцію.

Розვязано „комітет для ратування отечества і революції“ під закидом зради держави. „Речь“ появилася знову під заголовком: „Земля“. (Франкф. Цайт. в 1. грудня).

Опозиційний рух проти Леніна.

Бюро Гаваса доносять з Петрограду: На зборах всіх державних інституцій столиці запротестовано про поступанням большевіків і порішено проголосити бунт і не призначати правителства Леніна. Проголошено бунт в Москві в боку штрайкового комітету у всіх громадських промислових і торговельних підприємствах.

Англійські часописи подають відомості з Петрограду: Селянський конгрес відмовився приняти внесене привітання Ленінові з нагоди проголошення завішення зброй. Утворилося нове коаліційне міністерство під проводом Чернова, до якого вступили меншевики, соціал-революціонери й ін від большевіків, які протиція Ленінові.

(Франкф. Цайт. в 1. груд. пол. веч.).

Діяльність нового правителства.

З Штокгольму доносять на основі листів з Петрограду: Члени большевицького правителства в своїй головній квартирі у Смольні інституті розвинули живу діяльність. В протязі кількох днів удалось їм управлянні засмотрені за собами поживи в Петрограді в дуже критичні хвилі. Союз залізничників перейняв на себе доставку їх з маліх станцій. Команди солдатів і матросів вислано на села і вони на-мовили селян до видачі збіжжя. В Москві має нове правителство великі склади бавовняних виробів, які віддастіть сільському населенню на обмін за засоби поживи.

Головну увагу в пресі звертає на себе питання миру. На численно зібранім петроградським конгресом селян, який отворено дня 3. листопаду, не піднявся ні один голос за продовження війни. Практичне розвязання земельного питання стоїть поки що на другім пляні; очевидно, земля буде передана до поділу селянським відділам тільки на весні рішенням Установчих Зборів у Томську.

Троцький склав саскав з посольства в Штокгольмі Гуглевича, а поставив большевика Боровського. Родзянко і Шульгин мають находитися в Новочеркаську в головній квартирі Каледина.

(Франкф. Цайт. в 3. груд. веч.).

Вибори на Установчі Збори.

До Гаги доносять бюро Рейтера з Петрограду: При виборах на Установчі Збори одержали большевики в Петрограді 424,024, кадети 247,414, соціал-революціонери 152,257 голосів. В провінційних містах мають перевагу кадети. Представниками на Установчі Збори з Петрограду вибрано від большевіків Леніна, Троцького і пані Колонтай, від кадетів — Мілюкова і Родічева, від соціал-революціонерів — Чернова. (Франкф. Цайт. в 3. грудня рано).

Російський спосіб натиску на союзників.

З Амстердаму доносять „Daily Chronicle“ таку бесіду Леніна до депутата 49. армейського корпуса: Йо що нас не підопре пролетаріят інших країв, то наша революція не вдається. Якби союзники не прихильнилися до наших бажань, то ми мали сильні способи в руках, щоби їх зневолити до уступок. Ми можем проголосити банкротство держави і тоді всі позички і всі зобов'язання супроти союзників уважаються неістнющими й неважними. Рада народних комісарів вжила способів через своїх агентів, щоби поінформувати демократії інших країв. (Франкф. Нахр. в 30. листопада веч.).

Завішення зброй на сході.

До Амстердаму доносять через „Тімпс“ з Петрограду: Крілленко дав розказ армії заставити бору та остерігати ся перед збратаєннями, а ждати висліду переговорів. На швейцарській границі, як повідомляє „Тімпс“ з Петрограду, всі російські війська прийняли предложение завішення зброй.

(Франкф. Нахрітен в 3. грудня).

Кавказький комітет і східна Росія.

З Штокгольму доносять 1. грудня: Кавказький комітет, який відмовився призначити петроградське правителство, має представників не тільки в між соціалістів, але й кадетів. Здається, буде представляти будуче кавказьке правителство бльок уміркованих соціалістів з маломіщанством. Становище азійської Росії досі невідоме. На сході має великий вплив бльок мусульманів, який виступає за далекодійним самоозначенням в думці рішень казанського мусульманського конгресу, та він не буде пускати ся на соціалістичні форми правління. Приготовлюється скликання сибірських національних Установчих Зборів у Томську.

Франкф. Цайт. 2—3. груд. веч. і рано.

Пляни Каледина.

Проти визволення національностей. Із Штокгольму доносять: „День“ подає зміст маніфесту генерала Каледина. Цілю сего генерала відбудова Росії в давніх границях у формі конституційної монархії. Стримання російських національностей до визволення Каледин буде поборювати найрішучіше.

В головній квартирі Каледина є тепер Мілюков.

Французька преса визиває пра-вителства антанту, щоби грішми і довозом воєнного матеріалу енергічно підпирали Каледина.

(Lemberg. Zeit. «Діло»).

Вісти зі світа.

ПРОМОВА ДЕРЖАВНОГО КАНЦЛЕРА Д-РА ГР. ФОН-ГЕРТЛІНГА В НІМЕЦЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ В ІСТОРИЧНУ ГОДИНУ.

Для 29. листопаду на засіданні парламенту Німеччини мав новий канцлер Німеччини історичну промову, яка привнесла радисну вістку цілому світу про згоду Німеччини на переговори з Росією. Зміст промови слідуючий:

Канцлер відповів з початку на питання, в боку президента парламенту Д-ра Кемера, якого яко канцлера, іменованого за згодою парламентарів партій, як знаного посла з 30 річної діяльності в парламенті! і просив взаємного довір'я в боку палати. Далі змінивав канцлер воєнне положення на фронті у Фландрії, під Камбрі, в Італії і прочих фронтах, зазначуючи всюди переважну німецьку зброю в цілі самооборони; далі перейшов до боротьби підводними суднами, яко країнського способу досягнення цілі господарської боротьби з Англією. Висловивши своє признання жертволюбивості німецького народу в семи позичках, які народ жертвував для воєнних цілей, предложив досягнення нового кредиту 15 мільярдів (які ухвалено майже одноголосно). Зазначив неизмінність основ німецького правління, які виродили в історичного розвитку німецького народу, та звернув увагу на реформи на полі соціальної політики, в номінації на канцлера держави за згодою партій, в області цензури і на полі права товариств і зборів у воєнний час.

В кінці перейшов до світового положення, зазначав приязні відносин між осередніми державами і висказав серед бурливих оплесків в пропаматії заяву бездротної телеграми в справі переговорів що до перегиря і миру з боку Росії, яку ми оголосили в попереднім ч. „Гром. Думки“ в дослівній передовії. Про Росію говорив далі таке: „Зі щирим спочуванням слідамо ми дальший розвиток виставленого на тяжкий іспит російського народу. Коли б йому присудила доля поворот у порядкових відносин! Ми не бажали і чого більше, як повернутися до давніх сусідських відносин, передовсім на господарській області. (Оппель). Що доторкається ся колишніх поневоленіх країв під кермою царя, себто Польщі, Литви й Курляндії, то ми шануємо самоозначення їхніх народів. (Живі оплески). Ми очікаємо, що вони самі дадуть собі таку державну форму, яка відповідає відносинам і направлінню культури. Взагалі ці справи тут ще зовсім не порішені; відомості, які свого часу обігали пресу, ніби то довершено тріского договору в одній точці, то ці відомості попередували факти“.

Далі змінивав положення су- проти Італії, Франції Англії, яких наміри відслоняють російські тайни договорів, і вони будуть відповідальні за продовживання страшної різни і за знищення культури Європи. (Цю бесіду нагороджено одушевленними окликами і оплесками).

(Франкф. Цайт. з 30. лист. пол.)

ГІНДЕНБУРГ ПРО РОСІЙСЬКУ РЕВОЛЮЦІЮ.

З Відня пише представник „А Нейе Фрайе Прессе“ про свою розмову з Гінденбургом, який казав про російську революцію таке: „Революція в Росії не є ніяким щасливим випадком, тільки природним і конечним наслідком нашого ведення війни, наших побід. Тепер в однім поході не має рішучих бітв, тільки рішучі походи, як показала бітва під Танненбергом, роблять свое діло не тільки безпосередньо, але й посередньо.“

Воєнні пораження ізвечать довіру народу до свого правительства. Опозиція змінюють ся, висуває силу, повалює правительство, і як воно було в Росії, що ціла державна система в трухла і дозріла до упадку—тож наступає Цілковитий розвал. Так і російська революція не є ніяким щасливим випадком, тільки наслідком наших побід.“

(Франкф. Цайт. з 3. грудня веч.).

КОНФЕРЕНЦІЯ АНТАНТУ В ПАРИЖІ.

На 29. листопаду скликана конференція антанту в Парижі для визначення солідарності всіх союзників проти відлущення російських революціонерів. Навіть представник Куби, яким є посол цієї республіки в Лондоні, бере в ній участь. Отже це є властиво конгресу народів, на якім не буде порушувати ся справи суперечних між англійськими, французькими та італійськими воєнними плянами.

(Франкф. Цайт. з 30. лист. рано).

Через Італію довідують ся, що заяви представників Сполучених Держав і Японії мають велике значення. Обидві держави обіцяли антантові далекодійчу підтримку. Америка розвине свої сили, щоби П поміч поспіла. Вона обіцяла до завершення вуголі Італії. Японія буде підтримати антанту промисловими виробами, та мілітарною допоміжною не можна сподівати ся, бо питання транспорту й політичні вигляди передовсім в Китаї змушують Японію затримати армію в себе.

Що до російського питання по-рішено принципіально захотіти захватів і підперти соціалреволюціонерів. Більшевіків належить не призначати і всіма способами на політичному і господарському полі, а в потребі і воєнною силою, поборювати. Навізання переговорів в справі завішения зброї між осередніми державами є Росією сумом настрою цілу конференцію. Та сподіваються ся пропагандою агентів антанту перешкодити тому, щоби всі армії дали поспіл розпорядкам більшевіків. (Даремні зусилля Ред.).

(Генер. Апп. з 3. грудня рано).

ПОЛОЖЕННЯ РУМУНІЇ.

„Реч“ доносить, що в Ясах відбула ся велика коронна рада, яка займала ся положенням Румунії. Вона відтягла від світа, має тільки одну залізницю, яка лучить П з союзниками. В краю панує трівога перед голodom і руїна господарського життя. Положення розпучливе. Дипломати союзних держав старають ся обіцянками повернути на свій лад критичне положення Румунії наслідком російського завішения зброї. Як Румунія лишить ся вірною союзникам, обіцює їй антанту Бесарабію і Одесу, яка належить до України.

(Генераль Анцайгер в 2. грудня рано).

ЯПОНІЇ ЗАПИТУЮТЬ АМЕРИКУ.

З Берну доносять: Нове японське посольство наспіло до Америки; воно складається з п'яти членів, представників різних партій. Вони дали таку інформацію американській пресі: Ми прийшли довідати ся, чи воєнна програма Сполучених Держав є в сполучці з великанськими укріпліннями на островах Тихого океану, чи вони звернені проти Японії. Панує в нас затрівоження про цілі Сполучених Держав і їх велетенські приготовання. Друге питання в розв'язанні в боку обох держав про незалежність і нейтралізацію островів Філіппінів. Якби згодилася ся на це Америка, то Японія зобов'язується ся п'є естати укріплювати острови Формозу і Маршальські та другі острови на Тихому океані.

(Франкф. Нахрітен в 3. грудня рано.)

ВІЙНА.

(Звідомлення від середини держав).

На західніх фронті відбувається останніми дніми битва у Фландрії, проти Англійців під Paschendaele, де Німці відперли наступ і взяли 60 салдатів у полон 2. грудня.

Ще більша битва почала ся коло Камбрі. Німці тим разом випирають Англійців з коліна, яке недавно зробили Англійці в німецьких лініях. Німці забирають одне село по другому. Число вважає до половини Англійців від 30. листопаду зросло на 6000. Крім цього взяли Німці 100 гармат і 120 скорострілів.

На східніх фронті наступило місцеве завішання зброї, переказуване від днівів до днівів. З російською армією від Примор'я аж до Лінні, в Галичині, заключено перемир'я. Переговори ведуться ся далі. Російське посольство наспіло в місцевість, що підлягає розказам головного фельдмаршала кн. Леопольда Баварського, для заключення загального зауваження зброї.

Початок перемир'я.

БЕРЛІН, 3. грудня. Дня 26. листопаду народний комісар для війни і справ морівкий головно-командуючий російською армією Крізенко велів парламентарям (військовим послам) запитати ся, чи німецький начальний командант готовий до негайніх переговорів в справі завішения зброї. Того самого дня відповів начальний командант східного фронту кн. Леопольд Баварський, що він готовий і уповноважений вести переговори з начальникою російською військовою управою. Погодили ся з парламентарями що до часу і місця, де мала стартувати ся уповноважена російська комісія відповідно уповноважена комісією противної сторони. Російська комісія прибула дия 2. грудня о 4. годині 30 мин. в полуночі на умовним місці, щоби негайно уdatи ся на місце, призначене для переговорів. Там ждуть її для 3. грудня в полуночі.

(Франкф. Цайт. з 4. грудня рано).

кликає хоч тепер приступити до свідомих Українців та негайно відповіти на Війну. Бо прихавши на Україну зі старим своїм світоглядом—казав промовець—ми, замість того, щоби віти вперед разом з дрібними, будемо здергувати розвиток поступу. Промова, виголошена сильно і з повним певності переконанням та заваяттям, зробила на вірянне сильне враження, і т. Ю-ка повітно рясніми оплесками.

Після цього вічно приступило до вислухання звіту з діяльності комітету по будові пам'ятника помершим товаришам і винесено слідуючі постанови: доручити комітету в свій склад т. Паразука (архітектора, який буде будувати пам'ятник), виготовити проект пам'ятника, який би коштував не більше 7000 марок, розпочати енергічні заходи для зборів жертви на пам'ятник (недостача коло 3800 марок) і як найскоріше приступити до закупіння матеріалу й будови пам'ятника.

M.—
— Генеральна Старшина. На черговім засіданні Генеральної Старшини 3. грудня при звичайному денному порядкові були обговорені слідуючі справи: на прохання роб. команди Ганбінгайм, № 1952, затверджено статут гуртка, що зорганізував ся там під назвою „Козацький Вайдак“.

З проханням комітету по будові пам'ятника товаришам помершим, у Вецлірі, на перенесення до нашого табору на час будови пам'ятника проф. Паразука ухвалено звернути ся до Централі С. В. У.

Т-ві С-нові, узгляднені звідно з цього вічно обговорено багато дрібних справ, які виникли з приїздом багатьох товаришів з робітничих комінд.

Проф. Паразука, який мав побут у нашій таборі в справі будови пам'ятника, на перенесення до нашого табору на час будови пам'ятника проф. Паразука ухвалено звернути ся до Централі С. В. У.

F. II-ра.

ЖЕРТВИ.

На Український Національний Фонд.

Зібрано т. М. Корольчуком в VI блокі 4 м. 30 ф.
Ком. Frankfurt 28/1514—1 м. 50 ф.

На більших товаришів в таборі.

Ком. Frankfur, 28/1544—50 ф.

Повідомлення адміністрації „Громадської Думки“.

Одержані гроші на часівниці і книжки від таких комінд і т. т.:

Mainzlar № 206—4 м. 15 ф., Hübingen 4 м. i 2 м., Monzingen 45 ф., Friedberg 3 м. 27—1 м. 20 ф., Pitschendorf 40 ф., Schwindahl 30 ф., Lager Stendal 80 ф., Alkenrodt 2 м., Rothenmoor 5 м. 30 ф., Hofheim 1 м. 20 ф., Arnsberg 2 м. 40 ф., Grumstadt 1 м. 36 ф., Gem. Berg 3 м. 20 ф., Siegen 80 ф., Ober-Hreibachbach 60 ф., Landsdorf 1 м. 60 ф., Hohensolms 2 м. 40 ф., Hundstal 2 м. 40 ф., Hohenlohe 1 м. 20 ф., Werdohl 1 м. 50 ф., Gießen 2 м. 75 ф., Niever (Hahn)—90 ф.

Тов. Юхим Таращ. Гроші 3 м. 40 ф. одержано і передано куди слід.

Ком. Відом. в Ремаген. Гроші спережано; книжки не масмо, скоро надійде, тоді вішлемо.

Тов. Юхимові Московцеві. Пришліть гроші, тоді одержите книжки; накладно платою не послажмо.

Тов. Фока Коробка. Від Вас одержали 2 м., на які й цілі книжки. Накладно платою не послажмо.

Ком. Hoffm. Вуккарі Солтиса тепер не масмо; як надійду, то пошлемо.

Ф. Грефенок. Наскілько відомо, Ви приїдете до табору, та тільки не надовго; потім повернете ся знов.

Ком. Hofrat Aleschin. Посилам одну книжку, а решта нема.